

Rapport 2008:9

Grannsamverkans effekter på brottsligheten

En systematisk forskningsgenomgång

brå

brottförebyggande rådet

Grannsamverkans effekter på brottsligheten

En systematisk forskningsgenomgång

Rapport 2008:9

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos
Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm
Telefon 08-690 91 90, fax 08-690 91 91, e-post order.fritzes@nj.se

Produktion:

Brottsförebyggande rådet, Information och förlag,

Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se

Brå på Internet www.bra.se

Författare: Trevor H. Bennett, Katy R. Holloway, David P. Farrington

Omslagsillustration: Helena Halvarsson

Omslag: Anna Gunneström

Engelska originalets titel: Effectiveness of Neighbourhood Watch in Reducing Crime

Tryck: Edita Norstedts Västerås 2008

© Brottsförebyggande rådet 2008

ISSN 1100-6676

ISBN 978-91-86027-03-2

Innehåll

Föroord	5
Författarnas tack	6
Sammanfattning	7
Inledning till den svenska översättningen	9
Engagerade aktörer och olika typer av verksamheter	9
Forskningsgenomgångar skapar ordning i resultatfloran	10
Metaanalyserna blir bättre ju fler utvärderingar de kan bygga på	11
Metaanalyser ger ny bra kunskap – men behöver kompletteras med andra analyser	12
Inledning	13
Bakgrund	15
Teorin om grannsamverkan mot brott	15
Åtgärdsdelar	16
Tidigare forskningsgenomgångar	17
Forskningsmetoder	19
Kriterier för att inkludera studier	19
Sökstrategi	20
Kodning av utvärderingarna	21
Uteslutna publikationer	21
Beskrivning av studier som uppfyller kriterierna för att inkluderas i genomgången	22
Resultat	25
Forskningsgenomgång	25
Metaanalys	33
Effekter i enskilda utvärderingar	33
Genomsnittliga effekter	35
Fast effektmodell	35
Slumpeffektmodell (RE)	35
Slutsats	40
Konsekvenser för forskningen	40
Konsekvenser för policy	41
Referenser	43
Bilaga	46
Mätning av effektstorlek	46

Förord

Brottsförebyggande rådet (Brå) har bland annat i uppgift att medverka till att kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området förbättras – och att då beakta både nationell och internationell forskning. Brå redogör för och beaktar till exempel den internationella forskningen i rapporter där myndighetens egna forsknings- och utredningsprojekt redovisas. För att ytterligare förstärka tillgången på internationella forskningserfarenheter har Brå dessutom anlitat internationellt erkända forskare för att göra systematiska genomgångar av den befintliga forskningen om vilka förebyggande effekter olika åtgärder i och utanför rättsväsendet har på brottsligheten. I systematiska forskningsgenomgångar sammanförs resultat från flera utvärderingar som bedöms leva upp till ett antal identifierade empiriska kriterier för att så säkert som möjligt mäta effekter. Resultat från utvärderingarna används för att teckna en samlad bild av vilka effekter som åtgärden har och inte har. Det handlar alltså om att på ett systematiskt sätt väga samman resultat från många undersökningar, ofta från olika länder, för att få en säkrare generell bild av en åtgärds brottsförebyggande möjligheter och begränsningar.

I den här rapporten presenteras den fjärde i en serie av systematiska forskningsgenomgångar som Brå kommer att publicera, som i det här fallet är en forskningsgenomgång med en statistisk metaanalys på delar av materialet och en bedömning av hela materialet. Den brottsförebyggande åtgärd som står i fokus i rapporten är grannsamverkan mot brott. De forskare som genomfört studien för Brå:s räkning och som skrivit rapporten är professor Trevor H. Bennet och dr Katy R. Holloway vid University of Glamorgan (UK) och professor David P. Farrington vid University of Cambridge (UK). Inledningstexten har författats av generaldirektör Jan Andersson, samordningschefen Erik Grevholm och skribenten Per Alvant vid Brå.

Stockholm i maj 2008

Jan Andersson
Generaldirektör

Författarnas tack

Vi vill tacka för det ekonomiska stödet från Campbell Collaboration och University of Glamorgan under förberedelserna av protokollet och forskningsgenomgången. Vi står särskilt i tacksamhetsskuld till David B. Wilson för hans metodiska stöd och kommentarer.

Trevor H. Bennett

Katy R. Holloway

David P. Farrington

Sammanfattning

Grannsamverkan mot brott (neighbourhood watch, även kallat block watch, apartment watch, home watch och community watch) växte fram ur en rörelse i USA i slutet av 1960-talet. Rörelsen strävade efter ett större engagemang bland medborgarna i förebyggandet av brott. Sedan dess har intresset för grannsamverkan ökat påtagligt, och färsk siffror visar att mer än en fjärdedel av Storbritanniens befolkning och mer än 40 procent av USA:s befolkning bor i områden där det bedrivs grannsamverkan. Det främsta målet med denna forskningsgenomgång är att bedöma grannsamverkans effekter när det gäller att minska brottsligheten.

Grannsamverkan mot brott är ibland en fristående verksamhet, och ibland innehåller verksamheten ytterligare åtgärdsdelar. Den vanligaste kombinationen av åtgärdsdelar är de ”tre stora” (grannsamverkan, märkning av egendom och säkerhetsundersökningar). Utvärderingar inkluderades i denna forskningsgenomgång om de var baserade på en grannsamverkan antingen ensamt eller i kombination med någon av de andra ”tre stora” delarna. Den främsta kvalitetskontrollen var att utvärderingarna skulle vara baserade på slumpmässig fördelning till grannsamverkan och kontrollområde eller före- och eftermätningar även i ett jämförelseområde utan grannsamverkan.

Utvärderingar identifierades genom en sökning i 11 elektroniska databaser. Dessutom söktes utvärderingar med hjälp av bibliotekskataloger på Internet, i litteraturgenomgångar, referenslistor och publicerade bibliografier. När det fanns ett särskilt behov kontaktades även ledande forskare inom området. Forskningsgenomgången baserades på 17 utvärderingar (som omfattar 36 enskilda utvärderingar), och metaanalysen baserades på 12 utvärderingar (som omfattar 18 enskilda utvärderingar). Uppgifterna inkluderade brott som var registrerade i polisregistret och resultat från brottsofferundersökningar.

Det viktigaste resultatet i bedömningen av hela forskningsmaterialet är att de flesta verksamheterna (19) indikerar att grannsamverkan var effektivt för att minska brottsligheten, medan bara sex gav negativa resultat. Det viktigaste resultatet i *metaanalysen* är att grannsamverkan följdes av minskad brottslighet med mellan 16 och 26 procent.

Slutsatsen i denna forskningsgenomgång är att grannsamverkan följdes av minskad brottslighet i alla utvärderingar. Det är dock inte helt klart varför grannsamverkan är effektivt. Analysen av variabler över i sammanhanget relevanta egenskaper visade inga tydliga skillnader med avseende på metoderna som användes vid utvärderingarna eller hur verksamheterna var utformade. Det är möjligt att den minskade brottsligheten hörde samman med några av de viktigaste aspekterna av grannsamverkan. Grannsamverkan kan öka övervakningen,

minska tillfällena till brott eller förbättra den informella sociala kontrollen. I de flesta av utvärderingarna lämnas tyvärr inte närmare information om den här typen av aspekter och de exakta orsakerna bakom resultaten är i nuläget oklara. De befintliga beläggen motiverar dock en fortsatt användning av grannsamverkan mot brott och indikerar att det behövs ytterligare forskning för att identifiera de viktigaste egenskaperna hos effektiva verksamheter.

Inledning till den svenska översättningen

Grannsamverkan är i dag en etablerad brottsförebyggande metod i Sverige. En grundläggande tanke i grannsamverkan är att de boende engageras för att minska brottsligheten och öka tryggheten i sitt område, vilket beskrivs i idéskriften *Grannsamverkan* (Brå-rapport 2000:22). Grunden i grannsamverkan består ofta av att de boende stimuleras att förbättra stöldsnyddet, se till varandras bostäder och meddela kontaktpersoner när de noterar något misstänkt. Verksamheten brukar markeras genom skyltar som informerar om att det bedrivs grannsamverkan i området.

Grannsamverkan kan sorteras in under en typ av brottsprevention som på engelska kallas *community prevention* eller *neighbourhood prevention*. Det finns ingen direkt motsvarighet till dessa begrepp på svenska, men man talar ibland om grannskapsprevention. Grannskapsprevention i form av grannsamverkan bygger på främst två preventiva mekanismer. Den första innebär att de boende i egenskap av tänkbara brottsoffer förändrar sitt beteende genom att de blir bättre på att skydda sina tillhörigheter. Den andra innebär att den sociala kontrollen i området stärks genom att kontakten mellan de boende utvecklas. Det finns också en tanke om att samarbetet ska leda till ökad kännedom om vilka personer som rör sig i området, vilket i sin tur antas kunna öka den upplevda upptäcktsrisken bland potentiella gärningspersoner. En annan aspekt som förs fram är att grannsamverkan kan vara en beståndsdel i integrationsarbete i socialt utsatta bostadsområden.

Grannsamverkan växte fram i början av 1970-talet i Seattle i USA och har sedan fått spridning över stora delar av världen. Den första verksamheten i Sverige startade i Linköping år 1985, där verksamheten initierades av polisen och ett försäkringsbolag. Det finns inte några tillförlitliga uppgifter om hur många grannsamverkansgrupper som är verksamma i Sverige i dag, men utan tvivel är det ett stort antal hushåll som deltar med olika grad av engagemang.

Engagerade aktörer och olika typer av verksamheter

På nationell nivå finns det en riksgrupp som arbetar med att stödja grannsamverkan i hela landet, med försäkringsbolag, Rikspolisstyrelsen, Svenska Stöldsnyddsföreningen, Villaägarnas Riksförbund och Brå. Gruppen har bland annat tagit fram och distribuerat ett handledningsmaterial om grannsamverkan, som finns tillgängligt på flera språk. Materialet innehåller instruktioner om hur man startar grann-

samverkan samt hur boende kan skydda sig mot brott. Från riksrgruppen går det också att beställa broschyrer samt skyltar och dekal, som visar att det bedrivs grannsamverkan i området.

Det finns många lokala utbildningar i grannsamverkan som ges i samarbete mellan aktörer som polisen, bostadsföretag, Svenska Stölskyddsföreningen, försäkringsbolag och lokala brottsförebyggande råd. Nya lokala tillämpningar av grannsamverkan prövas också. Ett exempel är så kallat grannstöd. I ett pilotområde i Haninge kommun rullar två grannstödsbilar med volontärer som erbjuder stöd till boende. Ett annat exempel är båtsamverkan, som ska bidra till säkerheten i småbåtshamnar. I storstadsområden har regionala aktörer bildat större nätverk, som bland annat ger stöd till dem som vill starta grannsamverkan. Ett exempel är *Samverkan mot brott* i Stockholms län. Arbetet leds av polisen, som tillsammans med försäkringsbolag arbetar med att förebygga brott inom områdena bostad, bil och båt.

Traditionellt sett är det störst intresse för att starta grannsamverkan i villa- och radhusområden. Men i dag bedrivs det på flera ställen i landet försök med grannsamverkan i flerfamiljshus. Förutsättningarna är annorlunda i sådana områden. Inte sällan är det högre in- och utflyttning och vanligare att bostäderna hyrs, i stället för att ägas, av de boende. Utöver boende, polisen och försäkringsbolagen, har privata fastighetsägare, kommunala bostadsbolag och lokala brottsförebyggande råd varit pådrivande i utvecklingen. I Botkyrka utanför Stockholm tycker man sig ha vunnit positiva erfarenheter. En viktig komponent anses ha varit att fördela uppgifter mellan bostadsföretaget och de boende. Bostadsföretaget har sett till att det finns ungdomslokal, bibliotek, utomhusbassäng med mera. De boende sköter det mesta av utemiljön och utför mindre underhållsarbeten, som att byta lampor och att smörja dörrar. Även i Göteborg bedrivs grannsamverkansprojekt i områden med flerfamiljshus. I stadsdelen Kortedala har det bland annat medfört förbättrad belysning, trafikmiljö och rutiner för felanmälningar. I både Kortedala och Botkyrka uppges de boende rapportera att den upplevda tryggheten ökat i bostadsområdet. Men varken beträffande dessa eller andra svenska verksamheter finns det tillförlitliga mätningar av utfallet av grannsamverkan.

Forskningsgenomgångar skapar ordning i resultatfloran

Av praktiska och resursmässiga skäl genomförs det få – alltför få – tillförlitliga vetenskapliga utvärderingar av en brottsförebyggande åtgärd som grannsamverkan mot brott i enskilda länder. Hittills har det inte gjorts någon sådan studie i Sverige. Men runt om i världen förekommer det att brottsförebyggande åtgärder utvärderas med vetenskapliga metoder, som ger kunskap som kan tas tillvara. Många

gångar är det emellertid svårt att orientera sig i forskningen och dra slutsatser utifrån resultat som ibland är motstridiga. En teknik för att hitta rätt i forskningsfloran och särskilt värdera åtgärders effekter är så kallade systematiska forskningsgenomgångar. Mot denna bakgrund har Brå anlitat några av världens mest prominenta forskare på området, professor Trevor H. Bennet och dr Katy R. Holloway vid University of Glamorgan (UK) och professor David P. Farrington vid University of Cambridge (UK), för att göra en systematisk forskningsgenomgång, som innehåller en statistisk metaanalys, om effekter av grannsamverkan mot brott som de presenterar i denna rapport.

I hela analysen sammanförs knappt 36 tidigare genomförda utvärderingar och i metaanalysen 18 utvärderingar, som bedöms uppfylla ett antal empiriska kriterier för att på ett tillräckligt bra sätt mäta effekter av grannsamverkan mot brott. Resultaten i olika utvärderingar skiljer sig alltid i någon utsträckning åt och kan till och med peka i olika riktning. En viss utvärdering visar kanske att brottsnivån minskade kraftigt, medan en annan utvärdering visar att brottsnivån förblev oförändrad. Men i metaanalysen tar man fram ett standardiserat effektresultat från varje enskild utvärdering och räknar samman dessa till ett nytt genomsnittligt effektresultat. På så sätt får man siffror på om – och i så fall hur mycket – grannsamverkan har påverkat brottsligheten, i var och en av de enskilda utvärderingarna sammantaget. Givetvis är det en vinst att man så här systematiskt kan föra samman och räkna ihop tidigare spridda resultat. Den som vill ha en övergripande bild av vilka effekter grannsamverkan mot brott kan ha behöver nu inte längre leta fram alla vetenskapliga studier på området, utan kan genom den systematiska forskningsgenomgången få en översiktlig sammanställning av resultatbilden.

Metaanalyserna blir bättre ju fler utvärderingar de kan bygga på

En avgörande fördel med metaanalyser är att de standardiserar mätningen av effekter från olika studier, vilket gör det möjligt att systematiskt jämföra resultat från olika studier med sinsemellan något olika mätförfaranden och vitt skilda resultat. Men det är också viktigt att ha klart för sig att metaanalyser är beroende av att det finns tillgång till många utförliga och vetenskapligt väl utförda utvärderingar om en specifik typ av åtgärd. För det första gäller: ju fler kvalificerade utvärderingar som metaanalysen kan bygga på, desto säkrare blir effektskattningarna. För det andra – och minst lika viktigt – gäller: ju fler utförliga och kvalificerade utvärderingar som metaanalysen kan bygga på, desto större blir möjligheterna att särstudera olika typer av effekter och även att studera vilka effekter som olika sätt att genomföra åtgärden har. Trots de fördelar som metaanalyser avgjort för med

sig finns det än så länge begränsade möjligheter att i metaanalyserna studera dels olika typer av effekter, dels skillnader i effekter beroende på hur åtgärden genomförts.

I den aktuella metaanalysen av grannsamverkan mot brott har forskarna sett möjligheter att använda ett effektmått från var och en av utvärderingarna som ingår. Som författarna också konstaterar finns det behov av utvärderingar som belyser effekter utifrån flera typer av effektmått, exempelvis både registerdata om polisanmälda brott och enkätdata om allmänhetens upplevelse av trygghet. Det begränsade antalet utvärderingar som metaanalysen bygger på innebär också att forskarna inte sett möjligheter att dela upp effektresultaten på effekter på brottsligheten respektive tryggheten.

Det begränsade antalet utvärderingar som än så länge kan ligga till grund för metaanalysen innebär dessutom att det bara kan göras vissa grundläggande indelningar i olika typer av tillämpning av grannsamverkan mot brott. I den aktuella metaanalysen delas resultaten främst upp i försök där grannsamverkan var det enda åtgärden eller inte var det. Det görs inte några mer utvecklade indelningar utifrån hur grannsamverkan bedrevs i de olika försöken, exempelvis uppdelningar med avseende på vilka inslag eller hur mycket aktiviteter som bedrevs.

Det är också viktigt att ha klart för sig att forskningsgenomgången och metaanalysen ger en bild av vilka effekter som grannsamverkan haft i de bästa utvärderingarna. Däremot ger de inte en bild av vilka effekterna varit i de bästa verksamheterna, vilket är en annan fråga.

Metaanalyser ger ny bra kunskap – men behöver kompletteras med andra analyser

Det faktum att det än så länge finns ett begränsat antal utförliga och vetenskapligt väl utförda utvärderingar av enskilda brottsförebyggande åtgärder som grannsamverkan, får som konsekvens att metaanalysernas potential ännu inte kan utnyttjas fullt ut. Men även om dagens metaanalyser av brottsförebyggande åtgärder inte kan ge svar på alla angelägna frågor, bidrar de redan nu med användbara kunskaps-tillskott. Metaanalysen av grannsamverkan mot brott lyfter fram de högklassiga utvärderingar som finns och väger samman i vart fall en typ av centralt effektresultat. Det här innebär att metaanalysen ger en övergripande bild av hur stor kunskapen är om grannsamverkans effekter. Metaanalysen ger också den för dagen bästa allmänt tillgängliga samlade indikationen på om – och i så fall i vilken utsträckning – grannsamverkan har förmåga att förebygga brott.

Inledning

Grannsamverkan mot brott är en utbredd och populär brottsförebyggande åtgärd. Ett av de viktigaste målen är att minska brottsligheten och särskilt att minska bostadsinbrott och andra brott i hem och närmiljö. Åtgärden införs ofta som ett omfattande paket som består av grannsamverkan, märkning av egendom och genomgångar av bostädernas säkerhet (ibland kallade de ”tre stora”). Med tanke på den utbredda användningen av grannsamverkan mot brott är det viktigt att veta om en så stor investering i tid och pengar lyckas uppnå målet att minska brottsligheten.

Det finns flera mekanismer genom vilka grannsamverkan kan minska brottsligheten; bland annat uppmuntrar grannsamverkan de boende till att hålla utkik efter misstänkta aktiviteter och rapportera dem till polisen. Det kan ha en avskräckande effekt på potentiella brottslingar som kan uppfatta att de boendes övervakning ökar risken för att ertappas. Det kan även ha effekt genom att polisen får användbar information som kan leda till gripanden och fällande domar.

Det främsta syftet med denna rapport är att göra en systematisk forskningsgenomgång av forskningslitteraturen för att fastställa vilken effekt grannsamverkan har på brottsligheten. Rapporten är baserad på en uppdaterad och utvidgad version av en systematisk forskningsgenomgång som gjordes för Campbell Collaboration Crime and Justice Group. Systematiska forskningsgenomgångar använder noggranna metoder för att lokalisera och sammanställa belägg från utvärderingar och syftar till att vara transparenta och möjliga att upprepa. Man försöker få fram alla potentiellt relevanta utvärderingar, både publicerade och opublicerade rapporter. Varje utvärdering granskas för att kontrollera om den uppfyller kriterierna för att ingå i genomgången. De relevanta uppgifterna hämtas från varje utvald utvärdering och kodas för analys. Kvantitativa tekniker, exempelvis metaanalyser, används för att analysera och sammanfatta resultaten.

I denna rapport presenteras resultaten av en systematisk forskningsgenomgång av utvärderingarna av grannsamverkan mot brott. Den sammanfattar resultaten genom en forskningsgenomgång där resultaten i varje utvärdering beskrivs och analyseras och genom en metaanalys där effekterna av grannsamverkan fastställs utifrån en sammanslagning av resultaten från varje utvärdering.

Rapporten är uppdelad i sex huvudkapitel. Det första kapitlet är en kommentar till den svenska översättningen. Det andra är denna inledning. Det tredje kapitlet innehåller bakgrundsinformation om verksamheter med grannsamverkan, teorin bakom dem och verksamheternas huvudsakliga beståndsdelar. I det fjärde kapitlet diskuteras de metoder som används i denna genomgång, däribland sökmetoderna för studierna och kriterierna för inkludering av utvärderingarna. Det

femte kapitlet sammanfattar resultaten av forskningsgenomgången och metaanalyserna. Det sista kapitlet innehåller slutsatser och diskuterar vilka konsekvenser resultaten kan ha för policy och forskning.

Bakgrund

Grannsamverkan mot brott växte fram ur en rörelse i USA som främjade större engagemang av medborgarna i förebyggandet av brott (Titus, 1984). En av de första utvärderingarna av verksamheter med grannsamverkan i USA avsåg Seattle Community Crime Prevention Project, som lanserades år 1973 (Cirel, Evans, McGillis och Whitcomb, 1977). En av de första utvärderingarna av verksamheter med grannsamverkan i Storbritannien avsåg Home Watch-programmet, som infördes år 1982 i Cheshire (Anderton, 1985).

Sedan 1980-talet har antalet verksamheter med grannsamverkan i Storbritannien ökat kraftigt. I rapporten *British Crime Survey* år 2000 beräknades att mer än en fjärdedel (27 procent) av alla hushåll (cirka sex miljoner hushåll) i England och Wales deltog i grannsamverkan (Sims, 2001). Det innebär att det totalt fanns mer än 155 000 aktiva verksamheter. En liknande ökning har skett i USA. I rapporten *The 2000 National Crime Prevention Survey* (National Crime Prevention Council, 2001) beräknades att 41 procent av den amerikanska befolkningen bodde i samhällen som omfattades av grannsamverkan mot brott. I rapporten konstaterades att ”Det gör grannsamverkan mot brott till den största enskilda organiserade brottsförebyggande verksamheten i landet”. Mot bakgrund av de stora investeringarna i resurser och samhällsengagemang är det viktigt att forskarna undersöker om grannsamverkan mot brott är effektivt för att minska brottsligheten.

Teorin om grannsamverkan mot brott

Den faktor i grannsamverkan som oftast antas minska brottsligheten är att de boende observerar misstänkt verksamhet och anmäler den till polisen. Kopplingen mellan anmälan och minskad brottslighet diskuteras vanligen inte i litteraturen. Det har dock hävdats att synlig övervakning kan minska brottsligheten på grund av sin avskräckande effekt på potentiella brottslingars bedömning av situationen och på deras handlingsval (Rosenbaum, 1987). Övervakning och rapportering skulle alltså kunna avskräcka brottslingar om de är medvetna om möjligheten att boende i närområdet anmäler misstänkt beteende och om de tror att detta ökar risken att bli ertappade.

Grannsamverkan kan även leda till minskad brottslighet genom att minska möjligheterna till brott, bland annat genom att skapa tecken på att den boende är hemma. Några av metoderna för hur deltagare i verksamheter med grannsamverkan kan skapa tecken på att de boende är hemma diskuterades i rapporten om verksamheten i Seattle (Cirel m.fl., 1977). Där nämns bland annat att ta bort tidningar och mjölkflaskor utanför grannarnas hem när de är bortresta, att klippa gräsmattan och fylla soptunnorna. Tecken på att de boende är hemma

kan minska brottsligheten genom att det har effekt på de potentiella brottslingarnas uppfattning om sannolikheten att bli ertappade. Potentiella inbrottstjuvar föredrar exempelvis att göra inbrott i tomma hus (Bennett och Wright, 1984).

Grannsamverkan kan även leda till minskad brottslighet genom den sociala kontrollens olika mekanismer. Informell social kontroll nämns inte som metod för att minska brottsligheten i informationsmaterial om verksamheten. En indirekt effekt av åtgärden kan icke desto mindre vara att den förbättrar sammanhållningen i området och ökar förmågan att kontrollera brottsligheten (Greenberg, Rohe och Williams, 1985). Informell social kontroll kan påverka brottsligheten i samhället genom att acceptabla uppförandenormer förmedlas och genom en direkt insats från de boende.

Det är också möjligt att verksamheten med grannsamverkan kan minska brottsligheten genom att förbättra polisens möjlighet att upptäcka brott. Grannsamverkan kan öka flödet av användbar information från allmänheten till polisen. En ökning av informationen om pågående brott och misstänkta personer och händelser kan leda till ett större antal gripanden och fällande domar och leda till minskad brottslighet (vid frihetsberövande) av lokalt verksamma brottslingar.

Det är också möjligt att grannsamverkan kan minska brottsligheten genom de andra delarna i åtgärdspaketet. Det har hävdats att märkning av egendom kan leda till minskad brottslighet eftersom det är svårare att avyttra märkt egendom (Laycock, 1985). Det skulle leda till minskad brottsnivå om potentiella brottslingar bedömer att märkt egendom leder till ökad risk för upptäckt. En genomgång av säkerheten i bostaden kan leda till minskad brottslighet eftersom det blir fysiskt svårare för en brottsling att ta sig in i villan eller lägenheten (Bennett och Wright, 1984).

Åtgärdsdelar

Grannsamverkan införs ofta som en del av ett paket med flera delar. Det typiska paketet kallas ibland de "tre stora" och innefattar grannsamverkan, märkning av egendom och en genomgång av säkerheten i bostaden (Titus, 1984). Vissa verksamheter innehåller andra delar, som rekryteringskampanjer till extrapoliser (extrapoliser finns i Storbritannien ö.a.), utökad fotpatrullering av poliser, tillsynsvandringar av de boende, utbildningsinsatser för ungdomar, extra polisenheter och stöd till brottsoffer.

Verksamheterna med grannsamverkan varierar med avseende på hur stort område som täcks. En del av de tidiga verksamheterna i USA och Storbritannien omfattade områden med ett fåtal hushåll. Nyare verksamheter omfattar ibland många tusen hushåll (Knowles, 1983). En av de minsta verksamheterna som är med i denna genomgång var en verksamhet med grannsamverkan i Rochdale i England, som bara

omfattade några bostäder (Forrester, Frenz, O'Connell och Pease, 1990). En av de största var Manhattan Beach-verksamheten i Los Angeles, som omfattade mer än 30 000 boende (Knowles, 1983).

Initiativet till grannsamverkan kan tas av de boende eller polisen. De första projekten i Storbritannien lanserades ofta på initiativ av polisen (till exempel de tidiga verksamheterna med grannsamverkan i London). På senare tid har projekt för grannsamverkan främst startats på begäran av allmänheten. Vissa polismyndigheter fortsätter att ta initiativ till egna projekt. I en verksamhet som bedrevs i Detroit utvecklades exempelvis en del projekt som initierades av polisen, för att främja grannsamverkan i områden där sannolikheten för initiativ från allmänheten var låg (Turner och Barker, 1983).

I USA drivs grannsamverkan i form av så kallad kvarterssamverkan av ett kvartersombud, som är ansvarig inför en kvarterssamordnare. Kvarterssamordnaren fungerar som sambandsperson gentemot den lokala polisen. Verksamheter med grannsamverkan i Storbritannien omfattar ofta gatuombud (motsvarar kvartersombud) och områdesamordnare (motsvarar kvarterssamordnare). I forskningslitteraturen finns begränsad information om antalet och typen av grannsamverkansmöten. De belägg som finns tyder på att vissa verksamheter har öppna möten som omfattar alla boende som deltar, medan andra har möten där enbart organisatörerna deltar (Bennett, 1990).

Finansieringen av verksamheterna med grannsamverkan sker nästan alltid gemensamt av den lokala polisen och projektets deltagare genom insamling av pengar. Fördelningen av bidragen från de två källorna varierar påtagligt. Vissa verksamheter i USA får inte mer än ett informationspaket från den lokala polisen. Andra får tillgång till polisens resurser för att producera nyhetsbrev och polisens lokaler för sina möten (Turner och Barker, 1983). Utöver polisfinansiering uppmuntras de flesta projekten att skaffa finansiering från andra källor, exempelvis frivilliga bidrag, bidrag från lokala företag och intäkter från basarer och lotterier.

Tidigare forskningsgenomgångar

Det finns flera tidigare forskningsgenomgångar av utvärderingar av verksamheter med grannsamverkan mot brott. En av de första som genomfördes i USA var av Titus (1984), som sammanfattade resultaten av nästan fyrtio lokala brottsförebyggande verksamheter. De flesta av dem innehöll grannsamverkan som en beståndsdel. En majoritet av utvärderingarna genomfördes av polisen eller innehöll uppgifter från polisen. Nästan alla konstaterade att områden med grannsamverkan mot brott ofta hade ganska låg brottsnivå. De flesta utvärderingarna beskrevs dock som "svaga" när det gäller deras förmåga att hantera hoten mot validiteten (det vill säga att kunna knyta den låga brottsnivån till just grannsamverkan ö.a.).

I en annan genomgång av litteraturen studerades främst verksamheter med grannsamverkan i Storbritannien (Husain, 1990). I studien granskades resultaten av nio befintliga utvärderingar och slutsatsen blev att det fanns få belegg för att grannsamverkan förebygger brott.

I en av de senaste genomgångarna av litteraturen om effekterna av grannsamverkan granskades endast de utvärderingar som hade starkast forskningsutformning (Sherman m.fl., 1997). Genomgången omfattade endast utvärderingar som använde slumpmässig fördelning till experiment- och kontrollgrupp eller utvärderingar som följde både områden med grannsamverkan och liknande jämförelseområden utan grannsamverkan. I genomgången hittades bara fyra utvärderingar som motsvarade dessa kriterier. Resultaten av dessa utvärderingar var övervägande negativa. Författarna slog fast att ”Den äldsta och mest välkända närpolisverksamheten – grannsamverkan – är ineffektiv för att förebygga brott”. Liknande slutsatser drogs i en senare uppdatering av rapporten (Sherman och Eck, 2002).

Forskningsmetoder

Kriterier för att inkludera studier

Kriterierna för att inkludera studier i föreliggande forskningsgenomgång baserades på tre breda kategorier: typen av *åtgärd*, typen av *utfall* och typen av *utformning av utvärdering*.

Huvudsyftet med kriterierna för *typen av åtgärd* var att inkludera studier som utvärderade verksamheter med grannsamverkan. I praktiken är detta svårare att avgöra än det kan verka eftersom grannsamverkan ofta införs jämsides med andra verksamheter och åtgärder. Som nämnts är de vanligaste övriga åtgärderna märkning av egendom och säkerhetsgenomgångar av bostäderna. Grannsamverkan införs också ibland som en del av mera omfattande områdesförbättringar och kan förekomma jämsides med andra brottsförebyggande initiativ som inte är relaterade till grannsamverkan. Därför omfattade urvalskriterierna för typen av åtgärd endast följande åtgärdstyper och kombinationer av åtgärdstyper:

1. Fristående projekt med grannsamverkan (som bara omfattar tillsyn).
2. Grannsamverkanprojekt som omfattar de ”tre stora” (grannsamverkan, märkning av egendom och säkerhetsgenomgångar av bostäderna), under förutsättning att det förekommer tillsyn.
3. Projekt med grannsamverkan som omfattar två av de ”tre stora”, under förutsättning att det fanns en tillsynskomponent.
4. Omfattande projekt som innefattar grannsamverkan (vilken version som helst av de ovannämnda) och andra, icke relaterade, verksamheter (exempelvis miljöförbättringar), förutsatt att de oberoende effekterna av grannsamverkan identifierades i utvärderingen eller att grannsamverkan var huvudkomponenten i verksamheten.

Huvudsyftet med kriterierna för *typen av utfall* var att fokusera på utvärderingen av brottsutfall. I denna genomgång var vi inte intresserade av att fastställa effekten av grannsamverkan när det gäller rädsla för brott, hur nöjda de boende är med sitt område eller relationerna mellan polis och de boende. Vårt syfte var i stället att försöka avgöra huruvida grannsamverkan lyckades nå sitt främsta mål – att minska bostadsinbrott och liknande brott i grannskapet. De typer av brott som ingick i forskningsgenomgången var följande:

1. brott mot boende
2. brott mot bostäder
3. andra (gatu) brott som förekommer i bostadsområden.

Målet med kriterierna för *typen av utformning av utvärdering* var att inkludera utvärderingar av högsta kvalitet när det gäller de forskningsmetoder som använts. Huvudmetoden för att välja ut noggranna utvärderingar baserades på Maryland Scientific Methods Scale (SMS) (Farrington m.fl., 2002; Sherman, m.fl., 1997, Sherman och Eck, 2002). Det är en femgradig skala som går från nivå 1 (den svagaste utformningen) till nivå 5 (den starkaste utformningen) när det gäller den övergripande interna validiteten. Sherman och Eck (2002) hävdar att utvärderingar bör ligga på minst nivå 3 för att det ska vara möjligt att med rimlig säkerhet fastställa att verksamheten fungerade. I föreliggande forskningsgenomgång används nivå 3 som den lägsta acceptabla nivån för att en utvärdering ska inkluderas i genomgången. Nivå 3 kräver att utvärderingen måste innehålla minst en jämförelse över tid mellan ett eller flera försöksområden och ett eller flera jämförelseområden. Det lägsta kravet för inkludering av utvärderingar i denna forskningsgenomgång är därmed att de är baserade på före- och eftermätningar av brott i försöksområden (grannsamverkan) och jämförelseområden.

Sökstrategi

Huvudsyftet med strategin för sökningar i litteraturen var att vara så grundlig som möjligt när det gällde att hitta relevanta utvärderingar. Det innebar att vi var villiga att inkludera både publicerade och opublicerade utvärderingar, utan begränsning när det gäller ursprungsland eller källa (till exempel akademisk, statlig eller frivillig). Vi kunde endast inkludera utvärderingar på engelska eftersom vi inte hade några forskningsmedel för översättningar. Vi använde följande sökstrategier för att hitta studier:

1. Sökningar av online-databaser (särskilt efter rapporter och artiklar). Vi gjorde sökningar av följande elektroniska databaser och webbsidor: IBSS (International Bibliography of the Social Sciences), Web of Science, Criminal Justice Abstracts, National Criminal Justice Reference Service Abstracts, Sociological Abstracts, Psychological Abstracts (PsycINFO), Social Science Abstracts, UK Government Publications (Home Office), Dissertation Abstracts (ASSIA), ProQuest och C2-SPECTR.
2. Sökningar i online-bibliotekskataloger (särskilt efter böcker). Dessa innefattade Radzinowicz Library, University of Cambridge och Rutgers University Library.
3. Sökningar av forskningsgenomgångar i litteraturen om grannsamverkans effekter för att förebygga brott. De innefattade genomgångar av Titus (1984), Husain (1990), Sherman m.fl. (197) och Sherman och Eck (2002.)

4. Sökningar av bibliografier om publikationer över grannsamverkan mot brott. Sökningarna innefattade referenserna som fanns i alla publikationer som valdes ut till forskningsgenomgången.
5. Kontakt med ledande forskare. Bland dem fanns Dennis Rosenbaum och Wesley Skogan, som arbetade med en av de största utvärderingarna av grannsamverkan mot brott.

Vi använde följande sökord när vi sökte i online-databaserna: neighbourhood watch, neighborhood watch, street watch, block watch, apartment watch, home watch, community watch, home alert, block association, crime alert, block clubs, crime watch och big three.

Kodning av utvärderingarna

Utvärderingar som bedömdes som lämpliga att inkludera i den systematiska forskningsgenomgången kodades och uppgifterna fördes in i en databas. En forskare förde in uppgifterna och deras riktighet kontrollerades sedan av en annan forskare. Alla eventuella skillnader i kodningen diskuterades och man enades om vilka uppgifter som skulle användas. Databasen innehöll grundinformation om utvärderingen (till exempel författare, publiceringsår, land), detaljer om verksamheten (till exempel typ av verksamhet, åtgärdsdelar, områdets storlek, typ av område), utvärderingens utformning (till exempel typ av utformning, urvalsstorlek, uppföljningsperiodens längd, typ av jämförelseområden) samt om utfall (typ av brott, före- och eftermätningar i försöks- och jämförelseområden).

I vissa fall gav utvärderingarna flera olika utfallsmått. Det hände när det fanns flera metoder för att mäta samma utfall och när samma utfall mättes vid flera tidpunkter. I dessa fall skapades en metod för att välja utfallsmått. När flera utfallsmått presenterades (till exempel flera utfallsmått på brott) listade vi resultaten för varje mätning. Varje enskild analys baserades dock bara på ett av dessa mått. Valet av mått baserades på ett system för att prioritera resultaten (som innebar i första hand inbrott, i andra hand alla egendomsbrott och i tredje hand alla brott). När samma utfall mättes vid flera tidpunkter valde vi året före och året efter starten på verksamheten som grund för våra analyser. Om detta inte lyckades valde vi andra tidsperioder enligt det ovannämnda prioriteringssystemet (som innebar att tidsperioder som låg närmast startpunkten valdes först).

Uteslutna publikationer

Totalt 1 595 potentiellt relevanta rapporter identifierades vid sökningarna. Rapporter som uppenbart inte var utvärderingar av grannsamverkan mot brott uteslöts. Totalt valdes 335 rapporter ut som möjliga utvärderingar. 110 av dessa var dubletter och togs bort från listan. Då återstod 225 unika rapporter. Av de 225 valda rapporterna inhäm-

tades 137. De främsta orsakerna till att rapporter inte kunde inhämtas var att vi inte kunde hitta dem efter flera försök med lån mellan bibliotek, via Internet eller genom att kontakta författarna. En annan orsak till bortfallet var att många av utvärderingarna ingick i opublicerade rapporter som tagits fram av polis och andra myndigheter och därför inte hade lämnats till bibliotek med upphovsrättsligt skyddade verk som har kopior av alla nationella publikationer.

Av de 137 rapporter som inhämtades bedömdes 30 som tänkbara att inkludera i forskningsgenomgången. Huvudorsaken till att vissa rapporter inte valdes ut var att de inte innehöll någon utvärdering av grannsamverkan mot brott, utan att de exempelvis var en beskrivning av en verksamhet eller en processutvärdering. Elva av de 30 tänkbara rapporterna redovisade resultat som ingick i en annan av de tänkbara rapporterna. Resultaten av utvärderingen var med andra ord publicerade i två eller flera rapporter. I dessa fall valdes den mest detaljerade rapporten ut för att inkluderas i forskningsgenomgången. Då återstod 19 unika utvärderingar som innehöll 43 enskilda utvärderingar av verksamheter med grannsamverkan mot brott. Två utvärderingar som innehöll sju enskilda utvärderingar uteslöts på grund av att resultaten endast presenterades i grafisk form. Slutligen inkluderades 17 utvärderingar med sammanlagt 36 enskilda utvärderingar i forskningsgenomgången.

Beskrivning av studier som uppfyller kriterierna för att inkluderas i genomgången

I tabell 1 sammanfattas uppgifter om de 36 utvärderingar som inkluderades i forskningsgenomgången. Alla genomfördes under perioden 1977 till 1994. Vi hittade inga relevanta utvärderingar som genomförts efter mitten av 1990-talet. Omkring hälften av utvärderingarna genomfördes i Nordamerika och omkring hälften i Storbritannien. I övrigt fanns det bara en studie från Kanada och en studie från Australien. De flesta utvärderingarna (23) avsåg en verksamhet med grannsamverkan mot brott utan andra åtgärdsdelar, men 13 av dem bedömde ett omfattande paket som även omfattade märkning av egendom och/eller säkerhetsgenomgångar. Bara en minoritet av utvärderingarna (10) baserades på någon form av matchning av försöksområden med jämförelseområden. I resterande fall användes som jämförelseområden antingen liknande områden i närheten eller större områden utan någon matchning (till exempel återstoden av polisdistriktet). I vissa fall var jämförelseområdet hela polisdistriktet och inkluderade då även området för grannsamverkan. I dessa fall borde brott i försöksområdet ha dragits ifrån brotten i hela området, men i praktiken skulle det ha gjort mycket liten skillnad i resultaten.

I hälften av utvärderingarna (18) användes av polisen registrerade brott som det viktigaste resultatmättet, medan uppgifter från brottsofferundersökningar användes i de övriga 18 utvärderingarna. 25 av utvärderingarna kategoriserades som publicerade och 11 som opublicerade. Utvärderingarna definierades som publicerade om de hade rapporterats i en bok, tidskrift eller officiell statlig rapport, eftersom de sannolikt hade granskas externt före utgivning. Opublicerade utvärderingar innefattade polisrapporter och rapporter från undersökningsföretag, som sannolikt inte hade genomgått en extern granskning före distribution. De flesta verksamheterna (25) genomfördes i relativt stora områden (mer än 1 000 bostäder).

Tabell 1. Beskrivning av utvärderingar och metoder.

Författare (publiceringsår) ¹ n=17	Antal enskilda utvärderingar n=36	Åtgärdsdelar ²	Publicerad	Datakälla	Försöksområdets storlek ³	Jämförelseområde ⁴
Anderton (1985)	1	GS plus	Ej publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Bennett (1990)	2	GS plus	Publicerad	Frågeundersökning	Litet	Matchat
Bennett och Lavrakas (1989)	10	Endast GS	Publicerad	Frågeundersökning	Stort	Ej matchat
Cirel m.fl. (1977)	1	GS plus	Publicerad	Frågeundersökning	Stort	Ej matchat
Forrester, Chatterton och Pease (1988)	1	GS plus	Publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Henig (1984)	1	Endast GS	Ej publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Hulin (1979)	1	GS plus	Publicerad	Polis	Litet	Matchat
Jenkins och Latimer (1986)	4	Endast GS	Ej publicerad	Polis	Litet	Ej matchat
Knowles, Lesser och McKewen (1983)	1	GS plus	Ej publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Latessa och Travis (1987)	1	GS plus	Publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Lewis, Grant och Rosenbaum (1988)	5	Endast GS	Publicerad	Frågeundersökning	Stort	Matchat
Lowman (1983)	1	GS plus	Publicerad	Polis	Litet	Ej matchat
Matthews och Trickey (1994b)	1	GS plus	Ej publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Matthews och Trickey (1994b)	1	GS plus	Ej publicerad	Polis	Stort	Ej matchat
Research and Forecasts Inc. (1983)	1	GS plus	Ej publicerad	Polis	Stort	Matchat
Tilley och Webb (1994)	3	Endast GS	Publicerad	Polis	Litet	Ej matchat
Veater (1984)	1	GS plus	Ej publicerad	Polis	Stort	Matchat

Noter:

¹ Publiceringsår för den huvudrapport som används i denna genomgång.

² GS plus = Grannsamverkan plus säkerhetsgenomgångar och/eller märkning av egendom. Endast GS = Grannsamverkan men inte säkerhetsgenomgångar eller märkning av egendom.

³ Litet = 1 000 bostäder eller mindre eller 1 censustrakt eller mindre. Stort = mer än 1 000 bostäder eller 1 censustrakt.

⁴ Matchade områden = Jämförelseområden som är specifikt matchade mot eller jämförbara med försöksområdena. Ej matchade områden = Jämförelseområden som inte är specifikt matchade mot eller jämförbara med försöksområdena. De innefattar resten av polisdistriktet eller polisområdet eller andra områden i närheten som enbart har valts på grund av sitt avstånd till försöksområdet.

Resultat

För att sammanfatta resultaten av de utvalda utvärderingarna används två metoder. Den första är en *forskningsgenomgång* (narrative review), som presenterar detaljer om studierna och de resultat som har uppnåtts. Resultaten presenteras i form av den relativa procentuella förändringen i brottsligheten i försöksområdet jämfört med kontrollområdet. Genomgången innehåller även författarens slutsats och andra kommentarer som finns i utvärderingsrapporten. Den andra metoden är en *metaanalys*, som inkluderar en omräkning av de publicerade resultaten för att nå en jämförbar effektstorlek från varje utvärdering.

Den främsta fördelen med en forskningsgenomgång är att fler detaljer lämnas om varje utvärdering och att det är möjligt att inkludera fler utvärderingar i genomgången. Några av utvärderingarna innehåller inte tillräckligt många uppgifter för att inkluderas i metaanalysen. Den största nackdelen är att det är svårt att dra övergripande slutsatser om alla utvärderingar tillsammans. Den främsta fördelen med en metaanalys är att en enda viktad genomsnittlig effektstorlek kan beräknas för grupper av utvärderingar eller för alla utvärderingar tillsammans. Den främsta nackdelen är att metaanalyser endast kan användas när tillräcklig information lämnas i den ursprungliga rapporten för att en effektstorlek ska kunna beräknas. I följande avsnitt presenterar vi resultaten från båda metoderna.

Forskningsgenomgång

Ett av syftena med tabell 2 är att visa om utvärderingen kom fram till att grannsamverkan mot brott hade en positiv effekt (en större minskning eller mindre ökning av brottsligheten än i jämförelseområdet), en osäker effekt eller en negativ effekt (en mindre minskning eller större ökning av brottsligheten än i jämförelseområdet). Detta beräknades utifrån utvärderingarnas publicerade resultat på ett av två möjliga sätt beroende på om resultaten presenterades i form av obearbetade tal eller koefficienter.

När resultaten presenterades som obearbetade tal över antalet brott eller som procentuella andelar, beräknades ett relativt förändringstal som visar skillnaden mellan förändringen i försöksområdet och förändringen i jämförelseområdet. Exempelvis rapporterade Anderson (1985) en 10-procentig minskning av brottsligheten i försöksområdet och en 3-procentig ökning av brottsligheten i jämförelseområdet, vilket gav ett relativt förändringstal på -13 procent (-10 procent - 3 procent). För att bedöma huruvida denna skillnad var värd att notera, definierade vi en relativ minskning i området med grannsamverkan på 9 procent eller mer som en positiv effekt - och en relativ ökning i området med grannsamverkan på 10 procent eller mer som en nega-

Tabell 2. Effekter av grannsamverkan.

Författare (publiceringsår) n=36	Datakälla	Resultat % skillnad i brottslighet	Relativ procentuell förändring minus = gynnsam plus = ogynnsam	Resultat
Anderton (1985)	PU	Exp -10%, kon +3%	-13%	Positivt
Bennett (1990) (1)	FU	Exp -22%, kon -28%	+6%	Osäkert
Bennett (1990) (2)	FU	Exp +37%, kon -28%	+65%	Negativt
Bennett och Lavrakas (1989) (1)	FU	% ej tillgängligt	Sig. negativt.	Negativt
Bennett och Lavrakas (1989) (2)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Bennett och Lavrakas (1989) (3)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Bennett och Lavrakas (1989) (4)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Bennett och Lavrakas (1989) (5)	FU	% ej tillgängligt	Sig. positivt	Positivt
Bennett och Lavrakas (1989) (6)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Bennett och Lavrakas (1989) (7)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Bennett och Lavrakas (1989) (8)	FU	% ej tillgängligt	Sig. negativt.	Negativt
Bennett och Lavrakas (1989) (9)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Bennett och Lavrakas (1989) (10)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Cirel m.fl. (1977)	FU	Exp -61%, kon -4%	-57%	Positivt
Forrester, Chatterton och Pease (1988)	PU	Exp -38%, kon +1%	-39%	Positivt
Henig (1984)	PU	Exp -100%, kon -35%	-65%	Positivt
Hulin (1979)	PU	Exp -26%, kon +10%	-36%	Positivt
Jenkins och Latimer (1986) (1)	PU	Exp -25%, kon +2%	-27%	Positivt

tiv effekt. Dessa effekter är symmetriska motsatser (en ökning från 1 till 1,10 eller en minskning från 1 till 1/1,10). Effekter däremellan bedömdes som osäkra när resultaten presenterades som justerade medelvärden eller som regressionskoefficienter. Effektens signifikans och riktning presenterades (till exempel en signifikant positiv effekt, ingen signifikant effekt eller en signifikant negativ effekt).

Jenkins och Latimer (1986) (2)	PU	Exp +1 100%, kon +20%	+1,080%	Negativt
Jenkins och Latimer (1986) (3)	PU	Exp -75%, kon -29%	-46%	Positivt
Jenkins och Latimer (1986) (4)	PU	Exp -71%, kon -25%	-46%	Positivt
Knowles, Lesser och McKewen (1983)	PU	Exp -28%, kon +13%	-41%	Positivt
Latessa och Travis (1987)	PU	Exp -11%, kon -2%	-9%	Positivt
Lewis, Grant och Rosenbaum (1988) (1)	FU	Exp -21%, kon -11%	Sig. positivt	Positivt
Lewis, Grant och Rosenbaum (1988) (2)	FU	Exp +23%, kon -27%	Sig. negativt.	Negativt
Lewis, Grant och Rosenbaum (1988) (3)	FU	Exp +10%, kon -18%	Sig. negativt.	Negativt
Lewis, Grant och Rosenbaum (1988) (4)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Lewis, Grant och Rosenbaum (1988) (5)	FU	% ej tillgängligt	n.s.	Osäkert
Lowman (1983)	PU	Exp -33%, kon 0%	-33%	Positivt
Matthews och Trickey (1994a) (1)	PU	Exp -20%, kon -17%	-3%	Osäkert
Matthews och Trickey (1994b) (2)	PU	Exp +24%, kon +45%	-21%	Positivt
Research and Forecasts Inc. (1983)	PU	Exp -48%, kon -4%	-44%	Positivt
Tilley och Webb (1994) (1)	PU	Exp -41%, kon -11%	-30%	Positivt
Tilley och Webb (1994) (2)	PU	Exp 0%, kon +12%	-12%	Positivt
Tilley och Webb (1994) (3)	PU	Exp -13%, kon +12%	-25%	Positivt
Veater (1984)	PU	Exp -25%, kon +31%	-56%	Positivt

Noter: PU = Uppgifter om av polisen registrerade brott, FU = Uppgifter från frågeundersökningar, ns= ej signifikant.

I forskningsgenomgången drogs slutsatsen att 53 procent av utvärderingarna (19 utvärderingar) visade att grannsamverkan mot brott hade en signifikant önskvärd effekt på brottsligheten. De övriga visade en osäker effekt (11 utvärderingar) eller en negativ effekt (6 utvärderingar). Generellt sett är resultaten blandade, och det är bara några fler utvärderingar som ger belägg för att grannsamverkan är effektiv än utvärderingar som ger osäkra belägg eller belägg på en ogynnsam effekt. Jämförelsen mellan 19 positiva resultat och bara 6

negativa resultat tyder dock på att grannsamverkan ger effekten minskad brottslighet.

Korta sammanfattningar av de 17 utvärderingar (som omfattar 36 enskilda utvärderingar) som ingår i forskningsgenomgången presenteras nedan.

ANDERTON (1985) genomförde en utvärdering av projektet *Home Watch* i Northwich i Cheshire. Det var en av de första utvärderingarna av grannsamverkan i Storbritannien. Utvärderingen baseras på en jämförelse av brott som registrerats av polisen mätt 18 månader före och 30 månader efter det att verksamheten startades. Brottstatistiken för Northwich jämfördes med brottstatistiken för grevskapet Cheshire som helhet. Resultaten visar att antalet inbrott i Northwich minskade med 10 procent, jämfört med en ökning med 3 procent i grevskapet som helhet. Anderton (1985) drog slutsatsen att ”av erfarenheten hittills i Cheshire förefaller det som att Home Watch är ett av de effektivaste och mest framgångsrika brottsförebyggande initiativ som någonsin har genomförts” (s. 53).

BENNETT (1990) utvärderade effekten av verksamheter med grannsamverkan i två områden i London (Wimbledon och Acton). Utvärderingarna baserades på frågeundersökningar om brott och allmänhetens inställning i de två områdena innan verksamheterna startades och åter ett år efter att de hade införts. Liknande undersökningar genomfördes i matchade jämförelseområden på ett visst avstånd från försöksområdena. I Wimbledon minskade brottsligheten mer i jämförelseområdet än i försöksområdet (28 procent jämfört med 22 procent). I Acton ökade brottsligheten med 37 procent i försöksområdet och minskade med 28 procent i kontrollområdet. Författaren drog slutsatsen att resultaten ”inte var uppmanande” (s. 110). Generellt tydde resultaten på att boende i områdena med grannsamverkan upplevde antingen inte någon förbättring eller sämre nivåer av utsatthet för brott än i jämförelseområdena.

BENNETT OCH LAVRAKAS (1989) undersökte effekterna av verksamheter med grannsamverkan i 10 amerikanska städer (Baltimore, Boston, Bronx, Brooklyn, Cleveland, Miami, Minneapolis, Newark, Philadelphia och Washington). Utvärderingen baserades på en utformning med före- och eftermätningar med jämförelseområden som inte med säkerhet var initialt likvärdiga med försöksområdena. Jämförelseområdena valdes ut genom att en ”ring” ritades runt försöksområdet på ungefär två censustrakters bredd (folkräkningsområde med en befolkning på 2 500–8 000 personer). I sju av de tio utvärderingarna visade den månatliga brottstatistiken inga skillnader mellan försöks- och jämförelseområdena och en negativ skillnad (brottsligheten minskade mindre i försöksområdet än i kontrollområdet) i två av städerna. Det var bara ett område som visade en önskvärd förändring (försöksom-

rådet hade en större minskning av brottsligheten än jämförelseområdet). Författarna drog slutsatsen att verksamheterna ”inte föreföll uppnå det ’ultimata’ målet att minska brottsligheten” (s. 361).

CIREL M.FL. (1977) genomförde en av de första utvärderingarna av effekterna av verksamheter med grannsamverkan i USA. Utvärderingen, som genomfördes i Seattle, Washington, omfattade en telefonundersökning och dörrknackningar bland de boende ett år innan projektet inleddes och ett år efter. Två censustrakter (se ovan) i anslutning till området med grannsamverkan användes som jämförelseområde. Resultaten visade att antalet inbrott minskade väsentligt mer i försöksområdena än i jämförelseområdena (61 procent jämfört med 4 procent). Författarna drog slutsatsen att deltagande lokala brottsförebyggande åtgärder ”väsentligt minskar risken för att utsättas för bostadsinbrott” (s. 79).

FORRESTER, CHATTERTON OCH PEASE (1988) utvärderade ett inbrottsförebyggande projekt i Kirkholt, ett område med public housingbostäder¹ nära Rochdale (en stad 16 kilometer norr om Manchester) i Storbritannien. Som en del av projektet infördes ett åtgärds paket, i en liten verksamhet med grannsamverkan. Utvärderingen baserades på analys av brott som registrerats av polisen före och efter starten i försöksområdet (Kirkholt), som jämfördes med den brottsnivån i de övriga delarna av polisdistriktet. Resultaten visar att bostadsinbrotten minskade med 38 procent i försöksområdet jämfört med 1 procent i övriga delar av distriktet. Författarna drog slutsatsen att det hade skett en ”stor, absolut och proportionell minskning av bostadsinbrotten under initiativet” (s. 19).

HENIG (1984) gjorde en utvärdering av grannsamverkan mot brott i ett polisdistrikt i Washington, DC. Effekten av kvartersvis grannsamverkan på brottsligheten bedömdes genom en undersökning av antalet polisregistrerade brott i de deltagande kvarteren året innan och efter att verksamheten införts. Resultatet jämfördes med brottsnivån för polisdistriktet som helhet och för staden som helhet. Under utvärderingsperioden minskade inbrottsnivån med 100 procent (från 4 till 0 inbrott) i försöksområdet och med 35 procent (från 2 745 till 1 778 inbrott) i polisdistriktet som helhet. Författaren drog slutsatsen att grannsamverkan hade ett samband med det minskade antalet inbrott i de deltagande kvarteren.

HULIN (1979) utvärderade effekten av en verksamhet med grannsamverkan i ett område med hög brottslighet i Fontana, Kalifornien. Med

¹ Public housing är statliga eller kommunala bostadsprojekt i form av både hyreshus och köpelägenheter för personer med begränsade ekonomiska resurser som har svårt att ta sig in på den privata bostadsmarknaden, till exempel familjer med låga inkomster, äldre, funktionshindrade.

hjälp av uppgifter om antalet av polis registrerade brott för året före och året efter starten, jämförde författaren förändringar i nivån för bostadsinbrott i Fontana med förändringar av nivån för inbrott i fyra demografiskt liknande jämförelseområden med liknande brottsnivå före införandet av grannsamverkan. Resultaten visade en minskning av bostadsinbrotten på mer än 25 procent i försöksområdet jämfört med ökning på mellan 10 och 25 procent i vart och ett av jämförelseområdena. Hulin (1979) drog slutsatsen att resultaten var ”positiva” och tydde på att grannsamverkan var ”ett effektivt brottsförebyggande instrument” (s. 30).

JENKINS OCH LATIMER (1986) genomförde utvärderingar av verksamheter med grannsamverkan i fyra områden i Merseyside i Storbritannien. Var och en av de fyra utvärderingarna undersökte antalet brott som hade registrerats av polisen året före och året efter det att verksamheten hade införts. I tre av de fyra försöksområdena var minskningen i antalet brott större i försöksområdet än i distrikten som helhet. I det fjärde området (Burford Avenue) ökade inbrotten med mer än 1 000 procent (från 1 till 12). Författarna drog slutsatsen att det finns ”tecken på att grannsamverkan har effekt, särskilt initialt, genom att minska antalet inbrott inom ett område och i mindre utsträckning den totala brottsligheten” (s. 12). De underströk dock att resultaten från projektet på Burford Avenue ”inte bör ignoreras och tyder på att grannsamverkan inte är ett universalmedel för att minska brottsligheten” (s. 12).

KNOWLES, LESSER OCH MCKEWEN (1983) utvärderade effekterna av en verksamhet med grannsamverkan mot brott i en förort i västra utkanterna av Los Angeles County i USA. I utvärderingen undersöktes förändringar i antalet av polisen registrerade bostadsinbrott under 12 månader före och 12 månader efter det att verksamheten införts. Dessa uppgifter jämfördes med motsvarande uppgifter från jämförelseområden (som omfattade åtta angränsande distrikt). Resultaten visade att inbrotten minskade med 28 procent i försöksområdet, jämfört med en ökning på 13 procent i jämförelseområdet. Författarna förklarade att den atmosfär av samarbete som främjades av verksamheten ”skapade möjlighet att uppnå ett gemensamt mål – kontroll över brottsligheten” (s. 38).

LATESSA OCH TRAVIS (1987) utvärderade en verksamhet med grannsamverkan i College Hill-området i Cincinnati i USA. College Hill beskrivs av författarna som det femte största området i staden med en befolkning på mer än 17 000 personer. Med hjälp av uppgifter om antalet av polisen registrerade brott jämfördes inbrottsnivån i College Hill året före och året efter införandet av verksamheten med inbrottsnivån i staden Cincinnati som helhet. Siffrorna visade att inbrotten i försöksområdet minskade med 11 procent, medan inbrotten

i Cincinnati som helhet minskade med 2 procent. Författarna drog slutsatsen att College Hill hade en minskning av den registrerade brottsligheten under tiden för projektet.

LEWIS, GRANT OCH ROSENBAUM (1988) studerade i en annan amerikansk utvärdering effekterna av fem grannsamverkanprojekt i Chicago, Illinois. Frågeundersökningar om brottslighet och allmänhetens inställning genomfördes i försöksområdena och de matchade jämförelseområdena innan verksamheten inleddes och åter ett år efter att den införts. I endast ett av de fem försöksområdena minskade utsattheten för brott. Två av försöksområdena visade en statistiskt signifikant ökning av utsattheten för brott per svarande. I sin ursprungliga rapport drog författarna slutsatsen att resultaten "tvingar oss att på allvar diskutera möjligheten att både teorin och verksamheten har misslyckats på detta område" (Rosenbaum, Lewis och Grant 1985 s. 170).

LOWMAN (1983) undersökte effekterna av grannsamverkan mot brott i ett bostadsområde i Vancouver i Kanada. Utvärderingen baserades på en jämförelse mellan av polisen registrerade brott i ett försöksområde (pilotprojektområdet för grannsamverkan mot brott) och tre jämförelseområden där grannsamverkan mot brott inte hade införts. Resultaten visade att antalet inbrott minskade med 33 procent i försöksområdet och var oförändrat i jämförelseområdena. Författaren drog slutsatsen att minskningen i försöksområdet "kan tyda på en avskräckande effekt av verksamheten" (s. 295).

MATTHEWS OCH TRICKEY (1994) utvärderade en verksamhet med grannsamverkan mot brott i området New Parks i Leicester i Storbritannien. Uppgifter om av polisen registrerade brott användes för att fastställa förändringar i brottsnivån i försöksområdet 12 månader före och 12 månader efter projektets början. Jämförbara uppgifter hämtades in för sju närliggande jämförelseområden. Resultaten visade att antalet inbrott minskade i försöksområdet och ökade i kontrollområdet. Året därpå ökade emellertid antalet inbrott. Författarna förklarade att minskningen av antalet inbrott var "välkommen", men något "kortlivad" (s. 67).

MATTHEWS OCH TRICKEY (1994) utvärderade i en andra utvärdering av grannsamverkan mot brott i Leicester effekterna av ett grannsamverkanprojekt i bostadsområdet Eyres Monsell. Uppgifter från polisen användes för att undersöka förändringar i antalet inbrott året före och året efter projektets införande. Uppgifter samlades även in för fyra andra bostadsområden i närheten av Eyres Monsell. Under den studerade perioden ökade antalet inbrott i Eyres Monsell med 24 procent. Också i området Saffron Lane (det bostadsområde där inbrottsnivån före försöket var mest lik Eyres Monsells) ökade antalet inbrott under den studerade perioden, men ökningen var omkring hälften av ökningen i försöksområdet (12 procent). Författarna drog slutsatsen

att resultatet av projektet som helhet var uppmuntrande, dock ”inte särskilt anmärkningsvärt”. Den snabba ökningen av antalet inbrott år 1994 var dock ”en orsak till betydande oro” (s. 50).

RESEARCH AND FORECASTS INCORPORATED (1983) genomförde en utvärdering av grannsamverkan mot brott i ett bostadsområde i Detroit, Michigan. I utvärderingen användes polisuppgifter för att jämföra förändringar i brottsnivån i ett försöksområde som omfattade 155 kvarter (Crary-St Mary's) med förändringar i ett matchat jämförelseområde sex kilometer därifrån. I båda områdena undersöktes brottsnivåerna för 12-månadersperioden före och efter införandet av grannsamverkan mot brott. Resultaten visade att antalet inbrott minskade väsentligt mer i försöksområdet än i jämförelseområdet (48 procent jämfört med 4 procent). Författarna förklarade att den registrerade brottsstatistiken visade ”en betydande minskning i Crary-St Mary's som inte statistiken för jämförelseområdet uppvisar” (s. 34).

TILLEY OCH WEBB presenterar resultat från elva utvärderingar av individuella verksamheter för att minska inbrott som infördes som en del av programmet Säkrare städer (Safer Cities) i Storbritannien. Tre av de elva utvärderingarna (i bostadsområdena Birmingham-Primrose, Rochdale-Belfield och Rochdale-Back O'Th'Moss) uppfyllde kriterierna för att inkluderas i föreliggande forskningsgenomgång. Varje utvärdering använde en utformning med före- och eftermätningar och jämförde brottsnivåerna i försöksområdet med brottsnivåerna i antingen resten av distriktet eller staden som helhet. I alla tre utvärderingar lyckades försöksområdet bättre än jämförelseområdet. I de två Rochdale-utvärderingarna ökade brottsligheten i jämförelseområdet, medan försöksområdet fick en minskning eller låg kvar på samma nivå. I Birmingham upplevde både försöks- och jämförelseområdet minskad brottslighet, men minskningen var större i försöksområdet (41 procent jämfört med 11 procent). Författarna beskrev verksamheterna som en ”stor framgång” när det gäller att ”minska brottsligheten och som ett exempel på brottsförebyggande arbete” (s. 4).

VEATER (1984) utvärderade i en tidig studie i Storbritannien en verksamhet med grannsamverkan mot brott i Kingsdown, Bristol. Utvärderingen baserades på före- och eftermätning av brottsoffers och allmänhetens inställning i försöksområdet. En jämförelse gjordes också med ett område som gränsade till ett område med grannsamverkanprojektet, med hjälp av uppgifter om av polisen registrerade brott. Resultaten visade att brottsligheten gick ned med 25 procent i försöksområdet, men ökade med 31 procent i jämförelseområdet. Författaren noterade att ökningen kunde vara ett resultat av omfördelning av brottsligheten. Han drog slutsatsen att ”konceptet grannsamverkan mot brott har potential om tillräckligt stora resurser ställs till förfogande...” (s. 5).

Metaanalys

För att genomföra en metaanalys av effekterna av grannsamverkan mot brott behövs ett jämförbart mått på effektstorleken för varje utvärdering, tillsammans med dess varians (se Lipsey och Wilson, 2001). Vårt mått på effektstorleken, oddskvoten (odds ratio), kunde bara beräknas för 18 utvärderingar. Alla utvärderingar använde samma forskningsmodell (före- och eftermätningar av brottsligheten för försöks- och jämförelseområden). Flertalet (n=15) av utvärderingarna använde uppgifter från polisregistren för att ge ett resultatmått på brottsligheten. Resten (n=3) använde självrapporterad utsatthet från brottsofferundersökningar. De två typerna av data kräver olika metoder för att räkna fram en oddskvot. Metoderna beskrivs i bilagan.

Utfallsmåttet i varje utvärdering var antalet brott (det vill säga inbrott, egendomsbrott eller alla brott, i nämnd ordning) som hade registrerats av polisen, eller antalet personer som utsatts för brott. Ingen av genomgångens utvärderingar gav tillräcklig information (det vill säga standardavvikelse) för att tillåta att oddskvoten beräknades från den genomsnittliga brottsnivån. Därför baseras metaanalysen på oddskvoter som enbart har härletts från frekvenser eller proportioner.

Effekter i enskilda utvärderingar

Tabell 3 visar att 15 av 18 utvärderingar gav en oddskvot som var större än 1 (vilket visar en gynnsam effekt på brottsligheten) och tre gav en oddskvot som var mindre än 1 (vilket visar en ogynnsam effekt). Grannsamverkan mot brott resulterade alltså i de flesta utvärderingarna i en önskvärd förändring av brottsligheten (en större minskning eller mindre ökning). När det 95-procentiga konfidensintervallet runt oddskvoten inte innehåller oddsvärdet 1 är oddskvoten signifikant. Fyra av de 15 utvärderingarna med en oddskvot som var större än 1 var statistiskt signifikanta (Research and Forecasts Inc. 1983, Anderton 1985, Veater 1984 och Forrester m.fl. 1988). Ingen av de 3 utvärderingarna med en oddskvot som var mindre än 1 var signifikant. Resultaten visas grafiskt i figur 1. Figuren visar tydligt att majoriteten av effekterna var positiva.

Tabell 3. Effektstorlekar.

Författare n=18	År	Utfallsmått	OK	KI	z	p
Cirel m.fl. (1977)	1977	Inbrott	2.38	0.87-6.53	1.69	ns
Lowman (1983)	1983	Inbrott	1.49	0.49-4.53	0.71	ns
Research and Forecasts Inc. (1983)	1983	Inbrott	1.85	1.23-2.77	2.96	<0.004
Henig (1984)	1984	Inbrott	2.59	0.12-57.52	0.60	ns
Anderton (1985)	1985	Inbrott	1.14	1.08-1.20	5.03	<0.0001
Veater (1984)	1985	Alla brott	1.75	1.38-2.22	4.61	<0.0001
Jenkins och Latimer (1986) [1]	1986	Inbrott	1.35	0.30-6.13	0.39	ns
Jenkins och Latimer (1986) [2]	1986	Inbrott	0.10	0.01-1.80	-1.56	ns
Jenkins och Latimer (1986) [3]	1986	Inbrott	2.85	0.13-63.52	0.66	ns
Jenkins och Latimer (1986) [4]	1986	Inbrott	2.55	0.62-10.51	1.29	ns
Forrester, Chatterton och Pease (1988)	1988	Inbrott	1.64	1.32-2.02	4.57	<0.0001
Bennett (1990) [1]	1990	Inbrott	0.92	0.27-3.11	-0.13	ns
Bennett (1990) [2]	1990	Inbrott	0.51	0.16-1.65	-1.12	ns
Matthews och Trickey (1994a)	1994	Inbrott	1.04	0.69-1.58	0.19	ns
Tilley och Webb (1994) [1]	1994	Inbrott	1.50	0.65-3.50	0.95	ns
Tilley och Webb (1994) [2]	1994	Inbrott	1.12	0.60-2.11	0.36	ns
Tilley och Webb (1994) [3]	1994	Inbrott	1.28	0.67-2.46	0.75	ns
Matthews och Trickey (1994b)	1994	Inbrott	1.17	0.82-1.69	0.87	ns
Fasta effekter			1.19	1.13-1.24	7.25	<0.0001
Slumpeffekter			1.36	1.15-1.61	3.63	<0.0004
Q FE-modell	35.72	0.005				

OK = oddskvot. KI = 95 % konfidensintervall, ns= ej signifikant

Noter: En oddskvot på 1,19 innebär att brottsligheten ökade med 19 procent i jämförelseområdet jämfört med försöksområdet eller minskade med 16 procent i försöksområdet jämfört med jämförelseområdet (1/OK).

En oddskvot på 1,36 innebär att brottsligheten ökade med 36 procent i jämförelseområdet jämfört med försöksområdet eller minskade med 26 procent i försöksområdet jämfört med i jämförelseområdet.

Genomsnittliga effekter

Det finns två vanliga metoder för att beräkna en viktad genomsnittlig effektstorlek. I den fasta effektmetoden (FE) antas att alla uppmätta effektstorlekar varierar slumpmässigt runt genomsnittet. Vid beräkningen av detta genomsnitt viktas varje effektstorlek efter sin inverterade varians ($1/\text{VAR}$), så att utvärderingar som baseras på större urval får större vikt än sådana som är baseras på mindre urval. Det är emellertid inte säkert att alla utvärderingar har dragits från samma urvalsfördelning av effektstorlekar. En metod för att hantera problemet med heterogenitet i effektstorlekarna är att använda slumpeffektmodellen (RE). Här antas att variansen i effektstorleken är summan av två komponenter, varav en avspeglar den slumpmässiga variationen runt genomsnittet och den andra avspeglar variationen i effektstorlek mellan utvärderingarna. Slumpeffektmetoden (RE) minimerar heterogeniteten genom att lägga till en konstant till variansen för varje effektstorlek (för formeln, se Lipsey och Wilson, 2001; s 119). När detta har gjorts har utvärderingar med stora urval inte längre ett oproportionellt stort inflytande på den genomsnittliga effektstorleken. Varje utvärdering har en mer likartad viktning, vilket förefaller oönskat eftersom större utvärderingar har snävare konfidensintervall runt genomsnittet som ger en riktigare beräkning av genomsnittet av deras urvalsfördelning. Eftersom båda modellerna (FE och RD) har för- och nackdelar anses det vara god sed att rapportera resultaten för båda. I det följande anammar vi denna syn och presenterar resultaten med hjälp av de båda modellerna.

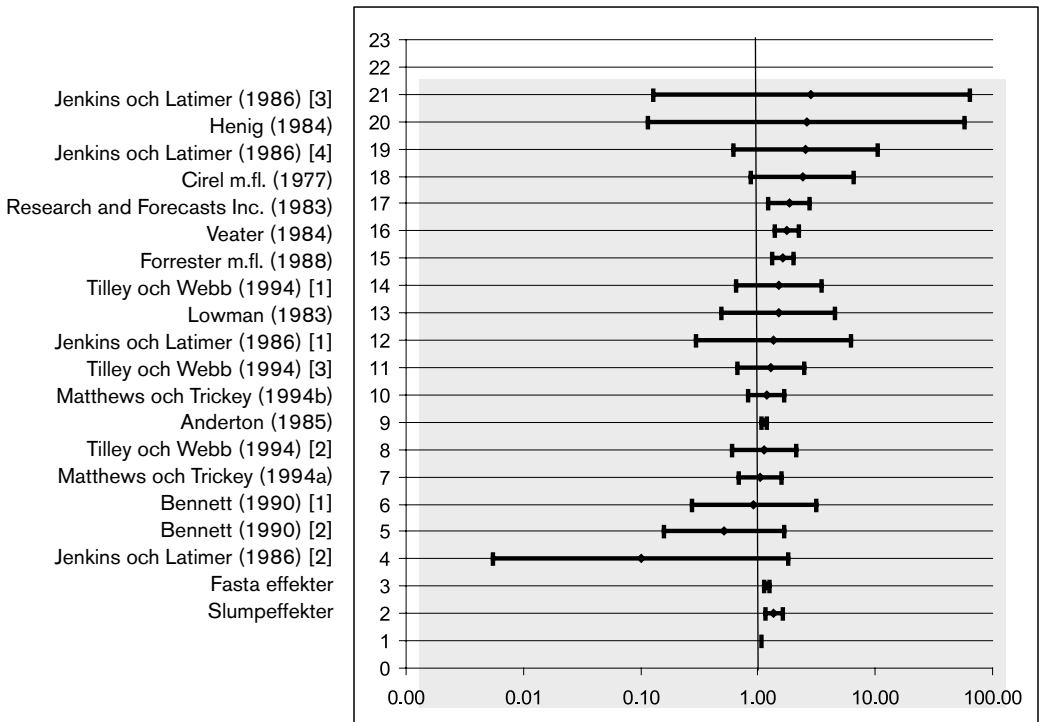
Fast effektmodell

Tabell 3 visar att den viktade genomsnittliga oddskvoten för de 18 utvärderingarna tillsammans var 1,19 med den fasta effektmodellen (FE). Det var statistiskt signifikant ($z=7,25$, $p<0,0001$). En oddskvot på 1,19 kan tolkas som att brottsligheten ökade med 19 procent per år i jämförelseområdet jämfört med i försöksområdet eller att den minskade med 16 procent (med $1/1,19$) i försöksområdet jämfört med i jämförelseområdet. De 18 studierna var dock signifikant heterogena enligt Q-värdet ($Q=35,72$, 17 d.f., $p<0,005$). Därför användes även slumpeffektmodellen (RE).

Slumpeffektmodell (RE)

Den viktade genomsnittliga oddskvoten för de 18 utvärderingarna tillsammans var med slumpeffektmodellen 1,36 ($z=3,63$, $p<0,0004$). En oddskvot på 1,36 innebär att brottsligheten ökade med 36 procent i jämförelseområdet jämfört med försöksområdet eller minskade med 26 procent i försöksområdet jämfört med jämförelseområdet (se figur 1).

Figur 1. Effekter av grannsamverkan.

Oddsquot

Viktat genomsnitt FEOK=1,19; p=.0001, Q=35,72, p<0,005

Viktat genomsnitt REOK=1,36, p=0,0003, Q=13,35, p=ns

Noter: Oddsquot och konfidensintervall visas i en logaritmiskala.

Relationen mellan effekt och nyckelegenskaper

Generellt visade metaanalysen med både den fasta effektmodellen och slumpeffektmodellen att grannsamverkan mot brott följdes av en signifikant minskning av brottsligheten. Det är dock möjligt att resultaten varierar beroende på nyckelegenskaper i den verksamhet som utvärderas eller i den utformning som används i utvärderingen. Resultaten av den analys som undersöker dessa frågor presenteras i tabell 4.

Tabell 4. Variationer i genomsnittlig effektstorlek i relation till metodegenskaper och verksamhetsegenskaper.

		Antal utvärderingar	OK	KI	z	p	Q	p	Sig. av diff. i OK
Typ av uppgifter	Polisuppgifter	15	1.38	1.16-1.64	3.67	0.0002	9.58	ns	
	Undersökningsuppgifter	3	1.09	0.43-2.73	0.17	ns	1.91	ns	ns
Typ av jämförelse	Matchad	8	1.40	1.09-1.79	2.66	0.0078	6.98	ns	
	Ej matchad	10	1.32	1.06-1.65	2.49	0.0128	6.27	ns	ns
Typ av projekt	Endast GS	8	1.43	1.27-1.60	5.96	0.0001	-1.66	ns	
	GS plus	10	1.37	1.12-1.68	3.10	0.0019	7.93	ns	ns
Verksamhetsområdets storlek	Litet	11	1.26	0.97-1.64	1.73	ns	9.49	ns	
	Stort	7	1.40	1.13-1.73	3.10	0.0019	4.29	ns	ns
År	1977-1988	11	1.56	1.21-2.0	3.43	0.0006	6.57	ns	
	1989-1994	7	1.12	0.90-1.39	1.01	ns	2.64	ns	ns
Publicerad	Publicerad	8	1.62	1.54-1.71	18.03	0.0000	7.45	ns	
	Ej publicerad	10	1.35	1.08-1.69	2.64	0.0083	7.96	ns	ns
Alla studier		18	1.36	1.15-1.61	3.63	0.0003	13.35	0.7125	

Not: OK = oddskvot

KI = 95 % konfidensintervall

Ns = ej signifikant

Slumpeffektsmodell (Random Effects Model) har använts.

Typ av data: Det är möjligt att utvärderingarnas effekter varierar när det gäller vilken typ av uppgifter som samlats in. Bilagan visar att metoden för att beräkna oddskvoter var något olika när polis- och frågeundersökningsuppgifter användes och det kan leda till olika resultat. I den mån som grannsamverkan orsakar en ökad sannolikhet för att brott polisanmäls kan resultaten också bli annorlunda. För att undersöka detta jämfördes de 15 utvärderingar där polisuppgifter hade samlats in med de tre utvärderingar där uppgifter hade samlats in genom brottsofferundersökningar. Resultaten visade att de två oddskvoterna var likartade (1,19 för polisuppgifterna och 1,14 för frågeundersökningsuppgifterna) och att de inte var statistiskt signifikant olika. Därför varierade inte effekterna av grannsamverkansverksamheten med avseende på den typ av uppgifter som samlats in. Det berättigar därför att polisdata- och data från frågeundersökningar kombineras i den totala analysen.

Typ av jämförelseområde: Det är också möjligt att resultaten skiljer sig åt beroende på huruvida studierna baseras eller inte baseras på jämförelseområden som var likvärdiga med försöksområdena. Det

kan hävdas att forskning som baseras på områden som inte är matchade mot varandra med större sannolikhet ger ett positivt resultat på grund av en återgång till genomsnittet i försöksområdet (som kan ha valts ut i en tid då brottsligheten var ovanligt hög och med stor sannolikhet kunde minska). Detta kanske inte är fallet i jämförelseområdet (se Farrington och Welsh, 2006). För att testa detta delades de utvärderingar som ingick i metaanalysen upp i två grupper baserat på jämförelseområdets karaktär (det vill säga om det var "matchat" eller "inte matchat"). Därefter upprepades metaanalysen. Resultaten visade att skillnaden mellan dessa oddskvoter inte var statistiskt signifikanta.

Typ av projekt: Det skulle kunna förväntas att grannsamverkanprojekt som är baserade på begränsade versioner av en verksamhet sannolikt uppvisar en mindre effekt än projekt som baseras på mer omfattande versioner. För att testa detta delades utvärderingarna upp i två grupper baserat på åtgärdstyp (det vill säga huruvida det var endast grannsamverkan eller grannsamverkan som även omfattar delar av de "tre stora"). Resultaten visade att oddskvoterna under dessa två omständigheter inte signifikant skilde sig åt. Därmed påverkades inte resultatet av typen av verksamhet i sig.

Projektets storlek: Det skulle kunna hävdas att större projekt kan ge mer effekt än mindre tack vare att ett större antal grannar håller utkik efter misstänkt beteende. Det skulle också kunna hävdas att mindre projekt ger mer effekt än större eftersom samspelet mellan grannar som känner varandra väl kan vara mer koncentrerat. Generellt fanns det ingen statistisk skillnad i oddskvoterna för större och mindre projekt.

Publiceringsår: Det skulle kunna vara så att tidiga projekt skulle kunna ha gett mer effekt än senare projekt på grund av att motivationen och intresset för verksamheten var störst när den var ny. Även det omvända skulle kunna vara fallet om motivationen och kompetensen ökar med tiden. Resultaten visar att det inte finns någon signifikant skillnad i utfallen av tidigare projekt jämfört med senare.

Publikationens status: En annan möjlig variation i resultaten kan höra samman med publikationens status. Hypotesen har framförts att det är mer sannolikt att förlagen publicerar belägg på framgång än belägg på ingen effekt eller misslyckande. Det kallas ibland "publiceringsvinkling". För att testa detta identifierades utvärderingar som publicerade eller ej publicerade. Utvärderingen definierades som publicerad om den rapporterades i en bok, en tidskrift eller i en officiell statlig rapport, eftersom det är mest sannolikt att sådana utvärderingar har granskats externt före utgivning. Utvärderingen definierades som opublicerad om den var en polisrapport eller en rapport från ett undersökningsföretag, eftersom det är mindre sannolikhet att sådana granskas externt före utgivning. Sedan beräknades den genomsnitt-

liga oddskvoten för varje grupp. Resultaten visade att skillnaden mellan de genomsnittliga oddskvoterna inte var statistiskt signifikanta. Resultaten stöder inte tesen om publiceringsvinkling, eftersom de inte visade att publicerade utvärderingar ger belägg för en starkare effekt av gransamverkan mot brott än opublicerade utvärderingar.

Slutsats

Resultaten av tidigare systematiska forskningsgenomgångar av grannsamverkan mot brott är motsägelsefulla när det gäller de slutsatser som dragits. Titus (1984) konstaterade att grannsamverkan var effektivt, men noterade att de utvärderingsmetoder som användes för att undersöka saken var svaga. Husain (1990) drog slutsatsen att det finns få belägg för att grannsamverkan fungerar. Sherman och Eck (2002) drog slutsatsen att grannsamverkan inte var effektivt när det gäller att minska brottsligheten.

De viktigaste resultaten i *forskningsgenomgången* är att drygt hälften av de utvärderade projekten (19) visade att grannsamverkan var effektivt för att minska brottsligheten, medan bara sex visade negativa effekter. Huvudresultatet i *metaanalysen* är att grannsamverkan sammanföll med en relativ minskning av brottsligheten med mellan 16 och 26 procent. De generellt sett positiva resultaten av forskningsgenomgången ligger i linje med den gynnsamma effekt som kom fram i metaanalysen. Därmed är det dominerande resultatet av genomgången, med båda metoderna, att grannsamverkan mot brott är ett effektivt sätt att minska brottsligheten.

Det är inte helt klart varför grannsamverkan är effektivt. Analysen av effekter av nyckelgenskaper visade inga tydliga skillnader mellan utvärderingar när det gäller de använda metoderna eller verksamhetens utformning. Det är möjligt att den minskade brottsligheten åstadkoms genom några av de väsentligaste egenskaperna i grannsamverkanprojekten. Grannsamverkan kan öka övervakningen, minska tillfällena till brott eller förbättra den informella sociala kontrollen. I de flesta utvärderingarna ges tyvärr inte information om dessa frågor, och de exakta skälen till effekten kan för närvarande inte fastställas.

Konsekvenser för forskningen

Utifrån föreliggande genomgång kan ett antal slutsatser dras inför framtida forskning om hur effektiv grannsamverkan är mot brott.

För det första riktar genomgången uppmärksamhet mot det vanliga problemet med ett relativt litet antal studier av god kvalitet när det gäller utvärderingarnas utformning. Endast 36 utvärderingar kunde inkluderas i forskningsgenomgången och bara 18 kunde inkluderas i metaanalysen. Bland de 27 studier som utelämnades på grund av sin metodologiska kvalitet hade 19 ingen jämförelsegrupp och åtta innehöll endast eftermätningar av brottsligheten.

För det andra är det oklart varför utvärderingarna av grannsamverkan mot brott plötsligt upphörde i mitten av 1990-talet. Det är möjligt att forskarna kände att effektiviteten eller ineffektiviteten i grannsamverkan redan hade fastställts och att det inte fanns något behov av ytterligare forskning. Följaktligen är effekterna av grannsam-

verkansverksamheter som påbörjats på senare tid till stor del okänd. Det hade varit till hjälp om det hade funnits färskare utvärderingar av grannsamverkan mot brott för att man skulle kunna fastställa den nuvarande effektiviteten.

För det tredje baserades ingen av studierna på en slumpmässig allokering av områden för behandlings- eller kontrollvillkor. I stället baserades alla studier på någon form av kvasiexperimentell utformning. Det här är nästan säkert ett resultat av de svårigheter som är förknippade med att införa grannskapsbaserade verksamheter i områden där de inte är efterfrågade. Det är svårt att genomföra ett försök med slumpmässig fördelning när områden används som enheter. Kvasiexperimentella utformningar är emellertid inte idealiska och en del författare har hävdats att de kan överskatta verksamheternas positiva effekter till följd av selektionseffekter, där personer eller verksamheter med störst sannolikhet att förändras inkluderas i försöksgruppen (för diskussion se Wilson, Mitchell och MacKenzie, 2007).

För det fjärde var ett särskilt viktigt problem i den aktuella forskningsgenomgången att ett antal utvärderingar som skulle ha kunnat inkluderas inte innehöll uppgifter som gjorde dem lämpliga för en metaanalys. Det berodde antingen på att utvärderingarna presenterade resultaten med ovanliga statistiska uppgifter eller helt utelämnade uppgifterna (till exempel när resultaten bara presenterades i grafisk form). Det skulle hjälpa om publicerade utvärderingar minst innehöll rådata, cellvärden och annan relevant information för att underlätta framtida metaanalyser.

Slutligen var det mycket få utvärderingar som delade upp resultaten på ett sätt som visar särskiljande effekter för undergrupper och som gav detaljerad information om effekterna av verksamhetens olika delar. Eftersom det kan finnas variationer i resultaten beroende på vilken typ av verksamhet som har införts eller vilken typ av område det rör sig om, är det viktigt att sådan information inkluderas i framtida forskningsrapporter.

Konsekvenser för policy

Grannsamverkan mot brott har ofta beskrivits som en av de mest spridda metoderna för att minska brottslighet. Den stöds av Storbritanniens och USA:s regeringar och är populär bland allmänhet och polis (Sims, 2001). Den här forskningsgenomgången ger stöd för användning av grannsamverkan i denna omfattning. De befintliga utvärderingarna visar sammantaget att grannsamverkan är ett effektivt sätt att minska brottslighet. Dock är lite känt om de faktorer som påverkar graden av effektivitet. Resultaten av denna forskningsgenomgång visar att det finns vissa variationer mellan verksamheter när det gäller de utfall som uppnåddes. Regeringar och de som är ansvariga för den brottsförebyggande strategin bör utreda skillnaderna mellan mer effektiva och mindre effektiva verksamheter för att ge vägled-

ning till god praktik. Ett nationellt samordnat forskningsprogram om grannsamverkan mot brott behövs, där olika verksamheter genomförs och utvärderas i olika områden för att försöka fastställa vilka delar av verksamheterna som är effektivast och vilka som är de optimala förutsättningarna för effektivitet.

Referenser

Tidigare litteraturgenomgångar

- Husain, S. (1990). *Neighbourhood Watch and Crime: An Assessment of Impact*. London: Police Foundation.
- Sherman, L.W. och Eck, J. (2002). Policing for crime prevention. I L.W. Sherman, D.P. Farrington, B.C. Welsh och D.L. MacKenzie (red.). *Evidence-based Crime Prevention*. London: Routledge.
- Titus, R., (1984). Residential Burglary and the Community Response. I: Clarke, R.V.G. och Hope, T. (red.). *Coping with Burglary*. Boston: Kluwer-Nijhoff.

Inkluderade utvärderingar

- Anderton, K.J. (1985). *The Effectiveness of Home Watch Schemes in Cheshire*. Chester: Cheshire Constabulary.
- Bennett, T. (1990). *Evaluating Neighbourhood Watch*. Cambridge Studies in Criminology LXI. Aldershot, U.K.: Gower.
- Bennett, S.F. och Lavrakas, P.J. (1989). Community-based crime prevention: an assessment of the Eisenhower Foundation's Neighbourhood Program. *Crime and Delinquency*, 35, 345–364.
- Cirel, P., Evans, P., McGillis, D. och Whitcomb, D. (1977). *Community Crime Prevention Program, Seattle: An Exemplary Project*. Washington D.C.: Government Printing Office.
- Forrester, D., Frenz, S., O'Connell, M., m.fl. (1990). *The Kirkholt Burglary Prevention Project: Phase II*. Crime Prevention Unit: Paper 23. London: Home Office.
- Henig, J.R. (1984). *Citizens Against Crime: An Assessment of the Neighbourhood Watch Programme in Washington, D.C.* Occasional Paper, Center for Washington Area Studies. Washington: George Washington University.
- Hulin, J.O. (1979). Community based crime prevention project. *Crime Prevention Review*, California State Department of Justice, 6, 3, 26–34.
- Husain, S. (1990). *Neighbourhood Watch and Crime: An Assessment of Impact*. London: Police Foundation.
- Jenkins, A.D. och Latimer, I. (1986). *Evaluation of Merseyside Homewatch Scheme*. Management Development and Force Planning Unit: Merseyside Police.
- Knowles, L., Lesser, C. och McKewen, F. (1983). Burglary prevention: a citizen initiated and operated neighbourhood watch program. *Police Chief*, 50, 36–38.
- Latessa, E.J. och Travis, L.F. (1986). *Evaluation of the College Hill Crime Prevention Program*. Cincinnati: University of Cincinnati.

- Lewis, D.A., Grant, J.A. och Rosenbaum, D.P. (1988). *Social Construction of Reform: Crime Prevention and Community Organizations*. New Brunswick: Transaction Books.
- Lowman, J. (1983). Target hardening burglary prevention and the problem of displacement phenomena. I T. Fleming (red.). *Deviant Designations: Crime, Law and Deviance in Canada*. Toronto: Butterworths.
- Matthews, R. och Trickey, J. (1994). *Eyres Monsell Crime Reduction Project*. Leicester: University of Leicester, Centre for the Study of Public Order.
- Matthews, R. och Trickey, J. (1994). *The New Parks Crime Reduction Project*. Leicester: University of Leicester, Centre for the Study of Public Order.
- Mukherjee, S. och Wilson, P. (1988). Neighbourhood Watch: issues and policy implications. *Trends and Issues* No. 8. Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Research and Forecasts Inc. (1983). *The Figgie Report, Part IV: Reducing Crime in America – Successful Community Efforts*. Ohio: Figgie International.
- Tilley, N. och Webb, J. (1994). *Burglary Reduction: Findings From Safer Cities Scheme*. Crime Prevention Unit Paper 51. London: Home Office.
- Veater, P. (1984). *Evaluation of Kingsdown Neighbourhood Watch Project, Bristol*. Bristol: Avon and Somerset Constabulary.

Övriga referenser

- Bennett, T.H. och Wright, R. (1984). *Burglars on Burglary: Prevention and the Offender*. Aldershot, U.K.: Gower.
- Cook, T.D. och Campbell, D.T. (1979). *Quasi-Experimentation: Design and Analysis Issues for Field Settings*. Chicago: Rand McNally.
- Farrington, D.P. (2003). "Methodological quality standards for evaluation research", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 587, 49–68.
- Farrington, D.P., Gill, M., Waples, S.J. och Argomaniz, J. (2005). *The effects of closed-circuit television on crime: meta-analyses of an English national quasi-experimental evaluation*. *Journal of Experimental Criminology*, 2, 21–38.
- Farrington, D.P., Gottfredson, D.C., Sherman, L.W. och Welsh, B.C. (2002). "The Maryland Scientific Methods Scale". I L.W. Sherman, D.P. Farrington, B.C. Welsh och D.L. Mackenzie (red.), *Evidence-Based Crime Prevention*. London: Routledge.
- Greenberg, S.W., Rohe, W.M. och Williams, J.R. (1985) *Informal Citizen Action and Crime Prevention at the Neighborhood Level*. Washington D.C.: Government Printing Office.
- Laycock, G. (1985) *Property Marking: A Deterrent to Domestic Burglary?* Crime Prevention Unit Paper 3. London: Home Office.
- Lipsey, M.W. och Wilson, D.B. (2001). *Practical Meta-analysis*. Thousand Oaks, California: Sage.

- National Crime Prevention Council (2001). *The 2000 National Crime Prevention Survey*. Washington D.C.: National Crime Prevention Council.
- Rosenbaum, D.P. (1987). "The theory and research behind neighborhood watch: Is it a sound fear and crime reduction strategy?" *Crime and Delinquency*, 33, 103–134.
- Sherman, L.W. och Eck, J. (2002). "Policing for crime prevention". I L.W. Sherman, D.P. Farrington, B.C. Welsh, och D.L. MacKenzie (red.). *Evidence-based Crime Prevention*, London: Routledge.
- Sherman, L.W., Gottfredson, D.C., MacKenzie, D.L., Eck, J., Reuter, P. och Bushway, S. (1997). *Preventing Crime: What Works, What Doesn't, What's Promising*. Washington D.C.: US Office of Justice Programmes.
- Sims, L. (2001) *Neighbourhood Watch: Findings from the 2000 British Crime Survey*. Research Findings 150. London: Home Office.
- Titus, R., (1984). "Residential Burglary and the Community Response". I: R.V.G. Clarke och T. Hope (red.). *Coping with Burglary*. Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Turner, B.W.M. & Barker, P.J. (1983). *Study tour of the United States of America: 7th March 1983 to 21st March 1983*. London: Metropolitan Police.
- Welsh, B.C. och Farrington, D.P. (2002). *Crime Prevention Effects of Closed Circuit Television: A Systematic Review*. Home Office Research Study 252. London: Home Office.
- Wilson, D. B., Mitchell, O., & MacKenzie, D. L. (2007). A systematic review of drug court effects on recidivism. *Journal of Experimental Criminology*, 2, 459–487.

Bilaga

Mätning av effektstorlek

Uppgifter om av polisen registrerade brott

Det bästa måttet på effektens storlek för resultat som är baserade på brott och brottsoffer är oddskvoten, som beräknas på det sätt som framgår av nedanstående tabell. Den oddskvot som används för att analysera polisregistrerade uppgifter skiljer sig från den vanliga oddskvoten på så sätt att det är baserat på det totala antalet brott som begåtts i stället för på antalet personer som utsatts för brott. Användningen av termen oddskvot kan emellertid försvaras på grundval av att antalet brott som registreras före och efter en åtgärd anger risken för att ett brott ska begås före snarare än efter.

	Före åtgärden	Efter åtgärden
Försöksområde	a	b
Kontrollområde	c	d

a, b, c och d är antalet brott

$$\text{Oddskvot} = a*d/b*c$$

Nollvärdet, eller ingen effekt, i oddskvoten är 1,0. Om oddskvoten överstiger 1,0 kan det konstateras att insatsen (det vill säga grannsamverkan mot brott) var fördelaktig. Om oddskvoten hamnar under 1,0 kan det konstateras att insatsen hade negativa effekter. Det är tekniskt möjligt att vissa verksamheter kan orsaka en ökning av antalet registrerade brott. Exempelvis har det ibland hävdats att ökad övervakning kommer att leda till en ökad sannolikhet för att brott polisanmäls.

Variansen av oddskvoten beräknas utifrån dess naturliga logaritm (LOR):

$$\text{VAR (LOR)} = 1/a + 1/b + 1/c + 1/d$$

För att producera en sammanfattande effektstorlek i en metaanalys viktas varje effektstorlek (här LOR) med det inverterade värdet på dess varians ($1/V$).

Den analys som är baserad på polisanmälda brott justerades något för att hantera problemen med eventuell ”överspridning” (det vill säga större än den förväntade variansen). Ovanstående beräkning av VAR (LOR) är baserad på antagandet att det totala antalet brott (a, b, c, d) har en Poisson-fördelning. Om antalet brott har en Poisson-fördelning bör dess varians vara densamma som dess medelvärde. Det stora antalet föränderliga yttre faktorer över tiden kan dock orsaka

överspridning, det vill säga att variansen av antalet brott VAR kan överstiga antalet brott N. Därför multiplicerades standardformeln för VAR (LOR) med en överspridningsfaktor D, där

$$D = \text{VAR}/N.$$

Farrington, Gill, Waples och Argomaniz (2007) beräknade VAR utifrån det månatliga antalet brott och kom fram till följande ekvation:

$$D = 0,0008 \cdot N + 1.2$$

D ökade linjärt med N och korrelerade (0,77) med N. Medianantalet brott i deras studie var 760, vilket tydde på att medianvärdet för D var cirka 2. Farrington m.fl. (2007) hävdade dock att detta är en överskattning eftersom den månatliga variansen drivs upp av säsongsvariationer, vilket inte gäller när årliga brottsuppgifter används. För att uppnå en försiktig beräkning fördubblades emellertid VAR (LOR), beräknat från den vanliga formeln ovan, i alla de fall som innefattade uppgifter om av polisen registrerade brott. Denna justering korrigerar för överspridning inom studier, men inte för heterogeniteten mellan studier.

Uppgifter från frågeundersökningar

För studier som är baserade på brottsofferundersökningar bland boende före och efter åtgärden beräknades oddskvoten från den naturliga logaritmen av oddskvoten (LOR) med hjälp av nedanstående formel:

$$\text{LOR} = \text{Ln} (a_2 \cdot d_2 / b_2 \cdot c_2) - \text{Ln} (a_1 \cdot d_1 / b_1 \cdot c_1)$$

där a_2 , b_2 , c_2 , d_2 är antalet personer ”efter” och a_1 , b_1 , c_1 , d_1 är antalet personer ”före”.

	Före åtgärden		Efter åtgärden	
	Inget brott	Brott	Inget brott	Brott
Försök	a1	b1	a2	b2
Jämförelse	c1	d1	c2	d2

Variansen av LOR beräknas med hjälp av följande formel:

$$\text{VAR (LOR)} = 1/a_1 + 1/b_1 + 1/c_1 + 1/d_1 + 1/a_2 + 1/b_2 + 1/c_2 + 1/d_2$$

Denna metod är baserad på före- och efterjämförelser av oddskvoter. Detta ansågs vara att föredra framför att endast jämföra oddskvoter efter, eftersom de inte kontrollerar för skillnader mellan försöks- och kontrollområden som fanns före försöken.